

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології
Кафедра української літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Фольклорні проєкції творчості
українських письменників ХХ-поч. ХХІ ст.**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)
Освітня програма «Українська мова і література»
Спеціальність 014 Середня освіта
Спеціалізація 014.01 Українська мова та література
Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
української літератури
Протокол №1 від “24” квітня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Фольклорні проєкції творчості українських письменників ХХ-поч. ХХІ ст.
Викладач (і)	Вівчарик Наталія Михайлівна
Контактний телефон	(0342)59-60-74
Е-mail викладача	nataliia.vivcharyk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Упродовж семестру за встановленим розкладом на кафедрі та з розрахунком відповідного часу.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Вибіркова дисципліна «Фольклорні проєкції творчості українських письменників ХХ-поч. ХХІ ст.» вивчається на першому курсі в другому семестрі. Дисципліна забезпечує ґрунтовні фахові знання про український фольклор та його вплив на творчість українських письменників, зокрема сучасних. Аналізуються взаємозв'язки між фольклором та художньою літературою, її жанрами; формується критичний підхід, вміння працювати у групах, дискутувати, здійснювати порівняльний аналіз, враховувати регіональний аспект. Усе це сприяє забезпеченню необхідного рівня фахової підготовки філолога. Чинна програма з літератури передбачає вивчення усної народної творчості, а також фольклорних мотивів у творчості українських письменників (Лесі Українки, І. Франка, М. Коцюбинського, В. Симоненка, Л. Костенко та ін.).

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою курсу є поглибити знання про фольклор, його вплив на художню літературу, простежити фольклорні мотиви творчості українських письменників ХХ-поч. ХХІ ст, поглибити знання з теорії літератури, розвинути практичні уміння аналізувати художні тексти.

Цілі вивчення дисципліни – сприяти усвідомленню взаємозв'язків літератури та фольклору, виявляти та аналізувати ці взаємозв'язки; розвинути у студентів вміння аналізувати різножанрові твори, забезпечити оволодіння необхідною термінологією; навчити використовувати здобуті знання й вміння у професійній діяльності; сприяти збереженню усної народної творчості; формувати вміння та навички наукової роботи.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми в галузі українського мовознавства, літературознавства, термінознавства та філологічної науки загалом у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та / або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 5. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Фахові компетентності

ФК 2. Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.

ФК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК 10. Уміння виявляти і розробляти проблематику щодо створення проєктів із вивчення сучасних літературних напрямів, творчості окремих українських письменників, їхнього впливу на розвиток суспільних процесів та формування культурного середовища.

Програмні результати навчання

ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються

ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного та літературного матеріалу.

ПРН 19. Виявляти, аналізувати і систематизувати давні й нові мовні та літературні явища в межах обраної філологічної спеціалізації.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		12	
семінарські заняття/практичні/ лабораторні		18	
самостійна робота		60	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
1	014 Середня освіта	1	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	лекції	практ. заняття	сам. роб.
Тема 1. Фольклорна і літературна казка у контексті розвитку української літератури XX-поч. XXI століття.	2	4	8
Тема 2. Фольклорне підрунтя творчості Лесі Українки: витоки і художнє осмислення.	2	2	8
Тема 3. «Тіні забутих предків» М. Коцюбинського в контексті синтезу мистецтв: традиції і сучасність.	2	2	8
Тема 4. Вплив усної народної творчості на художній світ Марка Черемшини: регіональний аспект.	2	2	8
Тема 5. Народнопоетичні джерела творчості Г. Хоткевича як письменника, мистецтвознавця, етнографа, історика, музиканта.	2	2	10
Тема 6. Жанр балади в українській літературі XX ст.: традиції і модифікації.		2	8
Тема 7. Образ козака в фольклорі та художній українській літературі XX-поч. XXI століття.	2	4	10
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання успішності студентів здійснюється за національною шкалою («5», «4», «3», «2») та шкалою ЄКТС. <table><tr><th rowspan="2">Сума балів за всі види навчальної діяльності</th><th rowspan="2">Оцінка ECTS</th><th colspan="2">Оцінка за національною шкалою</th></tr><tr><th>для екзамену, курсового проекту (роботи), практики</th><th>для заліку</th></tr><tr><td>90 – 100</td><td>A</td><td>відмінно</td><td rowspan="4">зараховано</td></tr><tr><td>80 – 89</td><td>B</td><td rowspan="2">добре</td></tr><tr><td>70 – 79</td><td>C</td></tr><tr><td>60 – 69</td><td>D</td></tr><tr><td>50 – 59</td><td>E</td><td>задовільно</td><td></td></tr><tr><td>26 – 49</td><td>FX</td><td>незадовільно з можливістю повторного складання</td><td>не зараховано з можливістю повторного складання</td></tr><tr><td>0-25</td><td>F</td><td>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td><td>не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td></tr></table>	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку	90 – 100	A	відмінно	зараховано	80 – 89	B	добре	70 – 79	C	60 – 69	D	50 – 59	E	задовільно		26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS			Оцінка за національною шкалою																										
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку																											
90 – 100	A	відмінно	зараховано																											
80 – 89	B	добре																												
70 – 79	C																													
60 – 69	D																													
50 – 59	E	задовільно																												
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання																											
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни																											
	Максимальна сума балів, яка присвоюється за курс, становить 100 балів, з яких: практичні заняття – 70 % (розраховується як середнє арифметичне усіх отриманих на практичних заняттях оцінок), самостійна робота – 10 %, контрольна робота – 20 %. Мінімальна кількість балів для зарахування курсу – 50 балів. Студент, який не набрав 50 балів, має право скласти залік за відомістю № 2, № 3.																													
Вимоги до письмових робіт	Самостійна і контрольна робота є складовою частиною діагностики знань. Їх виконання передбачає висвітлення проблемних питань з курсу або тестові завдання.																													
Практичні заняття	Поточний контроль рівня знань студентів проводиться на кожному практичному занятті та включає перевірку навичок ідейно-художнього аналізу художніх текстів, знань з теорії літератури та літературно-критичного дискурсу (усно/письмово, з використанням навчальної форми презентацій, рефератів). Поточне оцінювання усіх видів навчальної діяльності студента здійснюється в 100 бальній шкалі.																													
Умови допуску до підсумкового контролю	Враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані під час аудиторних занять, при виконанні самостійної, контрольної роботи.																													
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік. Студент, який не набрав 50 балів, користується правом перескладання заліку за відомістю № 2, № 3. Студент, який не набрав 50 балів за відомістю № 3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS або відраховується з навчального закладу.																													

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до [«Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»](#), та індивідуальним графіком, відповідно до [«Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»](#).

Академічна доброчесність. У [«Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника»](#) встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно і доброчесно.

За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає [Комісія з питань етики та академічної доброчесності](#) при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі.

Відвідування занять урегульовано [«Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»](#).

У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання поточного і підсумкового контролю.

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує [«Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»](#).

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

1. Атрошенко Г. Ручка О. Постать Івана Сірка: метаморфоза образу та метаморфози його інтерпретації в героїчному епосі Нижньої Наддніпряни. *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства*. Вип. 23. Ужгород : Ужгородський нац. унів-т, 2018. С. 24-26.
2. Витрикуш І. Образ Лиса Микити та риси його характеру. За казкою Івана Франка «Фарбований Лис». *Українська мова та література*. 2019. № 4. С. 33-38.
3. Вівчарик Н. Інтерпретація фольклорних сюжетів у віршованих казках Наталі Забіли. *«На все життя подвижництво у рідному слові...» : Статті, дослідження, спогади про професора Любова Миколайовича Кіліченко*. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2017. С. 319-327.
4. Вівчарик Н. Поетика новели Марка Черемшини «На Купала – на Івана». *Вісник Прикарпатського університету: Філологія*. Вип. 42-43. Івано-Франківськ : Видавництво Івано-Франківського нац. техн. університету нафти і газу, 2014-2015. С. 157-162.
5. Вівчарик Н., Глушко М. Передвесільні традиції села Новоселиця Івано-Франківської області: регіональний аспект. *Слово: Прикарпатський вісник НТШ*. № 18 (69). Івано-Франківськ: Видавництво Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, 2023. С. 363-370.
6. Войтович В. Українська міфологія: словник. К. : Либідь, 2002. 664 с.
7. Воропай О. Звичаї нашого народу / Етнографічний нарис. Режим доступу: <https://iknigi.net/avtor-oleksa-voropay/96642-zvichayi-nashogo-narodu-oleksa-voropay/read/page-1.html>
8. Гарасим Я. Національна самобутність естетики українського пісенного фольклору: Монографія. Львів : НВФ «Українські технології», 2010. 376 с.
9. Грицишин О. Історія життя Марусі Чурай у її піснях. Інтерактивний урок позакласного читання у 8 класі. *Дивослово*. 2019. № 5. С. 20-26.

10. Давидюк В. Вибрані лекції з українського фольклору (в авторському дискурсі). Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Видання третє, виправлене, доповнене й перероблене. Луцьк : ПВД «Твердиня», 2014. 448 с. Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/153586606.pdf>
11. Демедюк М. Українська народна казка: національна своєрідність тексту / Національна академія наук України, Інститут народознавства. Київ: Науково-виробниче підприємство «Видавництво «Наукова думка» НАН України», 2021. 168 с.
12. Дмитренко М. Українська фольклористика початку ХХІ ст.: тенденції розвитку, персоналії [Текст]. Житомир : Рута, 2024. 676 с.
13. Дяків В. Народно-релігійний рух в етнокультурі українців (20-30-ті роки ХХ ст.). К. : Наукова Думка, 2019. 202 с.
14. Івановська О. Український фольклор: підручник. Видання 2-е: доповнене і перероблене. Підручник. К. : ВПЦ «Київський університет», 2019. 410 с.
15. Івановська О. Фольклорний ресурс національної культури як ідеологічна платформа прямого життя українців у війні. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика*. 2023. № 2 (34). С. 54-58.
16. Івановська О., Оверчук О. Гендерна та вікова суб'єктність фольклорного текстотворення: до проблеми жанрового параметрування. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика*. 2022. № 2 (32). С. 20-23.
17. Історія української літератури ХХ століття: У 2 кн. 1-90 Кн. 1: Перша половина ХХ ст. Підручник / За ред. В. Г. Дончика. К.: Либідь, 1998. 464 с.
18. Історія української літератури. ХХ- поч. ХХІ ст. навч. посіб. : у 3 т. / за ред. В. І. Кузьменка. К. : Академвидав, 2013-2017. Кн. 1, 2, 3.
19. Кирчів Р. Історія української фольклористики. Т. 1. Преромантична і романтична фольклористика. Львів : Інститут народознавства НАН України, 2017. 524 с.
20. Киселюк Р. Повні бесаги мудрости [Текст]: гуцульські приповідки, прислів'я, коломийки. Брустури: Дискурсус, 2022. 344 с.
21. Ключові зміни в оновлених навчальних програмах 5-9 класів. На виконання Наказів Міністерства освіти і науки України № 52 від 13 січня 2017 р. № 201 від 10 лютого 2017 р. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/klyuchovi-zmini-v-onovlenix-navchalnix-programax-5-9-klasiv.pdf>
22. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець ХІХ –поч. ХХІ ст.: у 10 т. Київ: Академія, 2013-2021. Т
23. Козловський В. Поетика трагічного в українській народній баладі. *Народознавчі зошити*. 2015. № 3. С. 623-631. Режим доступу: file:///C:/Users/ifcem/Downloads/NaZo_2015_3_9.pdf
24. Кузьменко О. Драматичне буття людини в українському фольклорі: концептуальні форми вираження (період Першої та Другої світових воєн). Автореф. на здобуття наукового ступеня доктора філологічних наук. К. : Відділі фольклористики Інституту народознавства НАН України, 2020. 42 с.
25. Кулаківська Т. Пісні Марусі Чурай. Легендарна дівчина з Полтави. Трагічна історія її життя. Пісні, що стали народними. «Засвіт встали козаченьки». Художні засоби. *Українська мова й література в школах України*. 2015. № 12. С. 38-41.
26. Лановик М., Лановик З. Українська усна народна творчість. Навчальний посібник. К. : Знання-Прес, 2006. 591 с.
27. Лозко Г. Українське народознавство. 4-те видання, доповнене. Харків : Видавництво «Див», 2010. 472 с.
28. Наумовська О. «Мене ваші і шаблі й піки не візьмуть, позагинаються!»: концепт ПЕРЕМОГА в українській чарівній казці. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика*. 2023. Випуск 2 (34). С. 92-96.
29. Наумовська О. «Міфологічна тріада “життя → смерть → безсмертя” у народній прозі». Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філологічних наук

- зі спеціальності 10.01.07 – фольклористика. Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ: ФОП Гузік О. М., 2021. 42 с.
30. Наумовська О. У пошуках безсмертя: шлях міфічного й казкового героя (вертикальна площина). Окриленість словом. Збірник наукових праць на пошану професора Степана Хороба / Відп. ред. Роман Піхманець. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2019. С. 648-655.
31. Пилипчук С. Фольклористична концептосфера Івана Франка. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 466 с.
32. Серебрякова О. Шлюбні ворожіння в календарній обрядовості українців. Львів : Інститут народознавства НАН України, 2022. 248 с
33. Сиваченко М. Сторінки української літератури і фольклористики. К. : Наук. думка, 1990. 301 с.
34. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література : підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів. К. : Літера ЛТД, 2017. 288 с.
35. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (рівень стандарту): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. К. : Літера ЛТД, 2018. 224 с.
36. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література (профільний рівень): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. К. : Літера ЛТД, 2018. 304 с.
37. Сумцов М. Діячі українського фольклору. Харків : Печатне Діло, 1910. Режим доступу: <http://surl.li/fgplk>
38. Тиховська О. Психологічний аспект уявлень про «нечистих духів» у міфології Закарпаття. *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства*. Вип. 23. Ужгород : Ужгородський нац. унів-т, 2018. С. 321-325.
39. Українські колядки і щедрівки. Зібрав та впорядкував Василь Сокіл. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2022. 716 с.
40. Харчишин О. «Батько наш – Бандера»: передумови виникнення та феномен популярності пісні. *Народознавчі зошити*. 2022. № 1 (163). С. 243-251.
41. Шевчук Т. Фольклористичні етюди / Т. Шевчук / НАН України, ІМФЕ ім. М. Рильського. К. : ІМФЕ ім. М. Рильського, 2017. 258 с.
42. Українська література. Модельні програми 5–6 та 7–9 класів НУШ. *Наказ МОН № 883 від 24.07.2023 року*. <https://osvita.ua/school/program/program-5-9/83182/>
43. Naumovska O., Rudakova N., Naumovska N. The “life/death” binary opposition in folk prose narratives. *Linguistics and Culture Review*. 2021. 5(54). P. 540-558. <https://doi.org/10.21744/lingcure.v5nS4.1589>

Інформаційні ресурси:

Educational Era <https://www.ed-era.com/>
Prometheus <https://prometheus.org.ua/>
Diasporiana.org.ua. Електр. бібл. *Фольклор*. <https://diasporiana.org.ua/category/folklor/>
Електронна навчальна бібліотека української фольклористики.
<http://labs.lnu.edu.ua/folklore-studies/proekty/elektronna-navchalna-biblioteka-ukrajinskoji-folklorystyky/>
Живі письменники <https://nus.org.ua/articles/pysmennyky-zapysuyut-video-dlya-shkolyariv-yak-tse-vykorystaty-na-urokah/>

Фольклорні електронні архіви:

- [Електронний архів українського фольклору](#)
- [Звукові записи українського фольклору / Ukrainian Folklore Sound Recordings. Natalie Kononenko, Kule Chair in Ukrainian Ethnography, University of Alberta](#)
- [Zbiory Fonograficzne \(dawne Archiwum Fonograficzne im. M. Sobieskiego\). Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk](#)
- [Phonogrammarchiv. Österreichische Akademie der Wissenschaften](#)
- [WebFolk Bulgaria – Мултимедийна база данни за българска фолклорна музика](#)

Популярні архівні ресурси:

- [НАШЕ – тексти пісень \(лірика\) українських виконавців, народні пісні, ноти, записи у форматі mp3](#)

	• <u>Українські пісні – українські народні та авторські пісні, тексти та акорди пісень</u> Електронні бібліотеки • <u>Культура України – електронна бібліотека</u> • <u>Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України</u> • <u>Електронна навчальна бібліотека української фольклористики</u> Видання • <u>Етномузика – Науковий щорічник. Проблемна науково-дослідна лабораторія музичної етнології. Львівська державна музична академія імені Миколи Лисенка. Львів</u> • <u>Література. Фольклор. Проблеми поетики – Науковий збірник. Інститут філології. Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ</u> • <u>Матеріали до української етнології – Науковий щорічник. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені Максима Рильського НАН України. Київ</u> • <u>Міфологія і фольклор – Загальноукраїнський науково-освітній журнал. Львів</u> • <u>Народна творчість та етнологія – Науковий журнал. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені Максима Рильського НАН України. Київ</u> • <u>Народознавчі зошити – Науковий двомісячник Інституту народознавства НАН України. Львів</u> • <u>Слов’янський світ – Науковий щорічник. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені Максима Рильського НАН України. Київ</u>
--	---

Викладач – кандидат філолог. н, доц. кафедри української літератури Вівчарик Н. М.